

Nr 307.

Av herr **Flyg m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts förslag om anslag för gäldande av Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas Förbund.*

Spörsmålet om Sveriges medlemskap i Nationernas Förbund har vid flera tidigare tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. Senast förelåg frågan vid föregående års riksdag. Vid samtliga dessa tillfällen har riksdagen beslutat avslå förslaget om utträde samt i anslutning härtill beviljat medel för täckandet av det fortsatta medlemskapets kostnader. Såsom motiv för Sveriges kvarblivande i förbundet har man bl. a. framhållit, att medlemskapet utgjorde ett skydd för de mindre staterna genom den form för kollektiv säkerhet som förbundet representerar samt givit bindande utformning i den av alla staterna högtidligen antagna förbundsakten. Vidare har talesmännen för medlemskap i N. F. hävdad, att N. F. ännu vore att betrakta såsom ett experiment samt att man följaktligen borde se tiden an, innan man tog det allvarliga steget att utträda ur förbundet.

När vi nu återkomma med våra förslag om avslag på de anslag, som av regeringen äskas för det fortsatta medlemskapets upprätthållande samt om beslut av riksdagen att Sverige skall uppsäga sitt medlemskap, bestrida vi på förhand att dessa våra motioner kunna stämpas såsom demonstrationsförslag. Vad som inträffat under den tid, som förflutit sedan riksdagen senast var samlad, samt Nationernas Förbunds ställningstagande till dessa händelser motiverar fullt och helt, att riksdagen — särskilt då dess folkvalda andra kammare — på allvar tar upp till behandling frågan om Sveriges fortsatta medlemskap i N. F. Ty nu är det uppenbart, att detta medlemskap betyder icke ökad trygghet för fred utan tvärtom ökad krigsrisk. Nu är det uppenbart, att de små och svaga staterna icke har att räkna med någon "kollektiv säkerhet" utan att de äro brickor i de stora makternas spel. Aldrig har N. F:s karaktär såsom en stormakternas intresseorganisation framträtt mera klart, mera styrkt av verklighetens händelser.

Det är kriget mellan den europeiska stormakten Italien och koloniallandet Abessinien, — bägge medlemmar i N. F. — som givit de starka verklighetsbilder, vilka är av utomordentligt värde för bedömandet av Nationernas Förbund. Italien har efter mönster från egna och andra imperialistiska makters tidigare rövaretåg mot koloniala folk gått till anfall mot Abessinien. Till skillnad från Japan och dess fortfarande pågående erövringskrig mot Kina förberedde Italien sin framstöt mot Abessinien genom förhandsförhandlingar med de övriga tongivande makterna inom Nationernas Förbund. Förberedelserna till fälttåget vidtogos i samförstånd med de franska och engelska regeringarna. På konferensen i Rom i början av föregående år mellan Mussolini och Laval

fick den förstnämnde sin afrikanska affär godkänd av den franske statsmannen. Senare lär utfästelser om engelskt godkännande av projektet ha erhållits av engelske ministern i Rom. Och på konferensen i Stresa, där Italien, Frankrike och England möttes och där ett s. k. vänskapsförbund emellan dessa makter grundlades, diskuterades Italiens afrikanska planer vid statsmännens privata samspråk. Den överfall planerande och förberedande medlemmen av N. F. erhöll sålunda stöd för sina åtgärder och för sin plan av de två dominerande makterna i förbundet. Detta är ej alls överraskande — det är tvärtom ett handlande i full konsekvens med förbundets hela tidigare verksamhet.

Den av överfall hotade medlemmen Abessinien anropade N. F. om ingripande. Abessinien åberopade förbundspaktens tillämpliga artiklar. Under månader förhöll sig N. F. passivt. Först i augusti, då krigsförberedelserna fortskridit så långt, att krigets igångsättande kunde anses nära förestående, kom frågan på rådets dagordning. Man beslöt då uppskjuta behandlingen av spörsmålet till sept. Under tiden fick England och Frankrike indirekt uppdrag att "medla". I enlighet härmed sammanträdde en konferens mellan de tre stormakterna i Paris. Där föreslog England Italien att acceptera ett förslag, enligt vilket den av överfall hotade medlemmen skulle styckas. Först då detta förslag avvisades av Italien kom frågan upp till N. F.'s behandling. England fann nu med sina intressen förenligt att ställa sig i spetsen för apparaten i Genève samt att utnyttja förbundet på sin sida i den prestige-kamp med Italien som konflikten nu utvecklats till. Än en gång kom ett "medlingsförslag" — "inspirerat av parisförslaget" — denna gång officiellt från N. F. Återigen bjöd man den överfallande medlemmen vissa delar av den överfallna medlemmens land, varjämte man föreslog den förstnämnde ett förmyndareskap över den sistnämnde. Men ej heller denna gång ansåg Italien budet så högt, att det kunde accepteras. Nu begynte sanktionspolitiken.

Det har under senaste tid ofta sagts: Abessiniens öde kan i morgon vara Sveriges. Det är sant. En annan stormakt, vilken anser sig behöva "ett tomrum" eller av andra skäl — exempelvis militärt strategiska — vill kapa åt sig en viss del av Sverige, skall av N. F. och de därigenom dominerande stormakterna komma att behandlas och mötas på samma sätt som Italien behandlats. D. v. s. stormakterna kommer att handla efter sina intresseutgångspunkter samt utnyttja förbundet endast om det passar dessa intressen. Redan har behandlingen av Abessinien visat, att de svaga staterna ingenting av värde har att vänta från N. F. på grund av sitt medlemskap där. Vi vågar påstå, att utgången av konflikten — dess kommande lösning — skall ytterligare komma att styrka detta vårt påstående, det kommer förvisso att bli "en fred på rättens bekostnad". De i N. F. dirigerande stormakterna kommer aldrig att tillåta, att den lilla och därtill även färgade staten får segra över eller får rätt gentemot den vita stormakten.

Genom medlemskapet i N. F. har Sverige dragits in i en konflikt, där Sveriges folk icke har några som helst intressen att bevaka. Regeringen har

energiskt gått in för detta engagemang. I dag är situationen ofrånkomligen den, att skulle det ekonomiska kriget utvecklas till en militär europeisk drabbning, så är Sveriges utsikter att hålla sig utanför denna ytterst ringa. Efter vad som sades i remissdebatten av regeringens talesman kan man ifrågasätta om viljan att stå utanför ett dylikt krig förefinnes. Klart är att den neutralitetspolitik, som Sverige fört under årtionden, nu är spolierad. I våra tidigare motioner i här berörda fråga ha vi påtalat som en av konsekvenserna i medlemskapet i N. F. just neutralitetspolitikens förintande. Tidigare har dessa våra påståenden avvisats. Nu visar de sig varit helt riktiga. Sverige är ej längre ett neutralt land utan engagerat i det block av stater, vilka stå under Englands ledning. För var och en, som inser det ödesdigra i denna situation, för var och en som inser varthän den engelska imperialismen strävar, samt att ett nytt stormaktskrig är förestående, är det uppenbart, att steget ut ur N. F. är ett vitalt intresse för hela folket.

Man har sagt: Sverige kan ej mäla sig ut ur det internationella sammanhanget. Denna i och för sig riktiga invändning har ingenting med frågan om medlemskapet i N. F. att göra. Sveriges deltagande i internationella förhandlingar, där landet har intressen att tillvarataga, är en sak för sig. Medlemskapet i stormaktsorganisationen N. F. med dess till krig ledande förpliktelser är något helt annat. Massornas dröm om och vilja till bestående fred kommer aldrig att föras till förverkligande av N. F., vilket är en organisation till det bestående, krigsalstrande systemets bevarande.

Med denna motivering samt med hänvisning till vad vi anfört vid alla de tidigare tillfällen då vi framfört samma spörsmål som denna motion gäller, hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå regeringens framställning om ett förslagsanslag å kronor 670,000 för gäldande av Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas Förbund för budgetåret 1936—1937.

Stockholm den 22 januari 1936.

Nils Flyg.

Arr. Olsson.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.

Aug. Spångberg.

K. Kilbom.

Albin Ström.

Torsten Henrikson.